

Regioner
Ekonomidirektörer Reg
Hälsa- och sjukvårdsdirektörer Reg
Budgetchefer Reg
Finanschefer Reg
Redovisningschefer Reg
Regionekonomer

Statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna m.m. 2023

Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner

Den 27 januari 2023 godkände Sveriges Kommuner och Regioners styrelse en överenskommelse om statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna med mera. Överenskommelsen gäller för år 2023. Överenskommelsen redovisas i sin helhet på SKR:s webbplats:

[Överenskommelse läkemedelskostnader 2023](#)

För år 2023 erhåller regionerna 35 486 miljoner kronor brutto i bidrag för regionernas kostnader för läkemedelsförmånerna med mera. I beloppet ingår bidrag för läkemedelsförmånerna på 33 485 miljoner kronor. Utöver det ingår bidrag på 1 620 miljoner kronor för vissa läkemedel förskrivna enligt smittskyddslagen, vissa överföringar av läkemedel till slutenvården, vissa överföringar av förbrukningsartiklar, samt visst bidrag för dostjänsten. För läkemedel för behandling av hepatit C ingår i beloppet ett bidrag på 70 procent av den beräknade kostnaden för år 2023, vilket motsvarar 381 miljoner kronor.

Tabell 1. Statsbidragets fördelning

Miljoner kronor

	Överenskommet belopp
Läkemedelsförmånen	33 485
Övrigt	1 620
Hepatit C	381
Summa (brutto)	35 486*
Minus statens del av återbäring	Prognos i december
Totalt (netto)	

*Varav preliminärt 10,8 miljoner kronor till SKR.

Tabellen visar delarna i överenskommelsen.

Vidare delar staten och regionerna på utfallet av den återbäring som gemensamt framtagna avtal inom ramen för TLV:s arbete resulterar i. Detta gäller för läkemedel som omfattas av denna överenskommelse, det vill säga förmånsläkemedel och vissa läkemedel förskrivna enligt smittskyddslagen. Under 2023 ska 70 procent av återbäringen tillfalla regionerna och 30 procent tillfalla staten. Detta är en engångsvis höjning av regionernas andel av återbäringen och parterna är överens om att återgå till den ursprungliga fördelningen (60/40) för 2024. Utbetalningen av bidrag till respektive region kommer att justeras ner med motsvarande statens andel av besparingsbeloppet, se detaljer längre fram i detta EkonomiNytt.

Vinst- och förlustdelningsmodell

Kostnad

Överenskommelsen innehåller även en vinst- och förlustdelningsmodell som ska tillämpas om de faktiska kostnaderna avviker med mer än tre procent från de överenskomna bidragsbeloppen. Om regionernas totala kostnader för läkemedelsförmånen överstiger det överenskomna beloppet på 33 485 miljoner kronor med mer än 3 procent förbinder sig staten att finansiera 50 procent av avvikelserna över 3 procent. På motsvarande sätt ska en återbetalning ske till staten i de fall de faktiska kostnaderna skulle bli mer än 3 procent lägre än överenskommet belopp.

Om 70 procent av regionernas faktiska kostnader för läkemedel för behandling av hepatit C 2023 överstiger överenskommet belopp på 381 miljoner kronor med mer än 3 procent förbinder sig staten att även här finansiera 50 procent av avvikelserna över 3 procent. På motsvarande sätt ska en återbetalning ske till staten i de fall de faktiska kostnaderna skulle bli mer än 3 procent lägre än överenskommet belopp.

Utbetalningsordning

Bidraget fördelas mellan regionerna enligt den reviderade behovsmodellen som tillämpas från och med 2021. Behovsmodellen syftar till att fördela statsbidraget till regionerna efter behov och inte efter faktisk förbrukning.

Statsbidraget för läkemedelsförmånerna 2023 fördelat på region

Huvuddelen av bidraget, preliminärt 35 475 miljoner kronor betalas ut till regionerna. Bidraget för SOL-tjänsterna på 7 miljoner kronor utbetalas till SKR för vidareförmedling till E-hälsomyndigheten. På motsvarande sätt betalas högst € 361 305, vilket preliminärt antas motsvara 3,8 miljoner kronor, till SKR för regionernas del av kostnaden för Sveriges deltagande i ett långsiktigt internationellt samarbete om horisontspaning på nya läkemedel, International Horizon Scanning Initiative (IHSI). Beloppet kommer att justeras med aktuell växelkurs när SKR rekviderar pengarna från Kammarkollegiet. Detta kommer att påverka beloppet som går direkt till regionerna. En justering av detta belopp kommer därför att göras i slutet av året.

I tabell 2 redovisas statsbidragets storlek 2023 fördelat på olika regioner.

Tabell 2. Statsbidragets storlek per region (brutto)

Kronor

Region	2023	2022	Region	2023	2022
Stockholm	7 664 418 733	7 367 104 198	Värmland	1 036 333 599	1 011 642 944
Uppsala	1 287 511 639	1 233 216 154	Örebro	1 065 179 345	1 033 538 534
Sörmland	1 072 738 400	1 039 499 376	Västmanland	980 202 399	949 799 247
Östergötland	1 603 939 961	1 553 899 128	Dalarna	1 060 801 586	1 032 426 215
Jönköping	1 259 673 796	1 220 339 664	Gävleborg	1 055 438 115	1 030 319 436
Kronoberg	697 948 238	676 799 256	Västernorrland	891 503 433	874 706 695
Kalmar	920 272 975	891 808 045	Jämtland	477 688 848	465 009 899
Blekinge	577 351 900	562 502 766	Västerbotten	950 016 085	926 561 154
Skåne	4 706 388 077	4 561 069 932	Norrbotten	913 621 637	895 136 377
Halland	1 183 057 154	1 141 152 719	Gotland	231 517 968	224 242 191
V:a Götaland	5 839 358 652	5 652 801 400			
Totalt	35 474 962 540	34 343 575 330			

Tabellen visar statsbidragets storlek per region för åren 2022 och 2023.

Utbetalningen per månad sker med 1/12 av årets bidrag. Notera att utbetalningarna sker med 2 månaders eftersläpning, det vill säga beloppet för januari betalas ut i mars och så vidare.

Behovsmodellen

En ny behovsmodell för läkemedel infördes från och med år 2021. Variablerna i behovsmodellen är de samma som i den reviderade behovsmodellen för hälso- och sjukvården i kostnadsutjämningsystemet. Behovsmodellen för läkemedel syftar till att fördela statsbidraget till regionerna efter bedömt behov och inte efter faktisk förbrukning. Som en del i behovsmodellen ingår också att, genom en solidarisk finansiering mellan regionerna, ta hänsyn till en mycket ojämn fördelning av patienter mellan regionerna med en viss sjukdom som kräver kostsam läkemedelsbehandling. Behovsmodellen baseras på förbrukningen av läkemedel i olika åldrar, men dessutom tas hänsyn till att behovet skiljer sig åt med hänsyn

till socioekonomiska förhållanden som utbildningsnivå, inkomst och hushållstyp. Variablerna kombineras på olika sätt beroende på ålder. Sammantaget rör det sig om 22 grupper/kombinationer per region:

För barn och unga upp till och med 18 år görs en uppdelning i 0 år, 1–5 år och 6–18 år. Dessutom delas de upp efter om de bor i hushåll med en inkomst per konsumtionsenhet under eller över medianen. Samtliga inkomster inklusive kapitalinkomster räknas in i den disponibla inkomsten.

För vuxna mellan 19 och 79 år görs en uppdelning i 19–49 år, 50–69 år och 70–79 år. Dessutom delas de upp efter utbildning och hushållsinkomst. Variabeln utbildning består av två grupper, de med låg utbildning (maximalt en gymnasieutbildning) respektive hög utbildning. Variabeln hushållsinkomst består av två grupper, under respektive över median.

För de som är 80 år och äldre görs en uppdelning i 80–89 år och 90 år och äldre. Dessutom delas de upp efter om de är ensamboende eller inte.

Gruppens andel av befolkningen mäts i respektive region per den 31/12 tre år innan bidragsåret och multipliceras med den genomsnittliga läkemedelskonsumtionen för respektive grupp. Skillnader i utfall förklaras i sin helhet av skillnader i befolkningsstruktur då samma ”prislappar” används för samtliga regioner. Varje region erhåller genom denna beräkning en modellkostnad. Denna modellkostnad justeras sedan så att genomsnittet för samtliga regioner sammanfaller med det av staten avsatta statsbidraget.

Behovsmodellen beräknas i kronor per invånare. Statsbidraget som 2023 preliminärt uppgår till 35 475 miljoner kronor motsvarar 3 378 kronor per invånare.

Förändring i behovsmodellen 2023 jämfört med 2022

Förändringarna för de enskilda regionerna mellan två år kan förklaras av två faktorer:

- Förändrat bidrag från staten till sektorn.
- Förändrad struktur (utfallet i kronor per invånare i relation till genomsnittet).

I genomsnitt förklarar den högre statsbidragsnivån en ökning av bidraget med 84 kronor per invånare.

Tabell 3. Förändring behovsmodell för enskilda regioner 2023 jämfört med 2022

Kronor per invånare

Region	2023	2022	diff	Region	2023	2022	diff
Stockholm	3 100	3 017	82	Värmland	3 670	3 592	78
Uppsala	3 238	3 159	79	Örebro	3 482	3 388	94
Sörmland	3 561	3 470	92	Västmanland	3 514	3 427	88
Östergötland	3 421	3 331	91	Dalarna	3 693	3 598	94
Jönköping	3 434	3 346	87	Gävleborg	3 687	3 595	92
Kronoberg	3 439	3 355	85	Västernorrland	3 675	3 583	92
Kalmar	3 729	3 627	102	Jämtland	3 625	3 544	81
Blekinge	3 652	3 552	100	Västerbotten	3 426	3 343	83
Skåne	3 353	3 278	76	Norrbottn	3 669	3 583	86
Halland	3 472	3 378	94	Gotland	3 808	3 701	107
V:a Götaland	3 345	3 263	82				
Totalt	3 378	3 294	84				

Tabellen visar hur mycket varje region får i behovsmodellen, för 2022 och 2023 samt differensen mellan dessa år.

Den solidariska finansieringen

För att en sjukdom ska omfattas av den solidariska finansieringen måste tre kriterier vara uppfyllda. Det måste föreligga en mycket ojämn fördelning av patienter mellan regionerna med en viss sjukdom som kräver läkemedelsbehandling och att behandlingen är kostsam och innebär betydande kostnader för den enskilda regionen jämfört med andra regioner.

De tre sjukdomar som omfattas av den solidariska finansiering 2023 är de samma som tidigare år. Beräkningen inkluderar alltså Gauchers sjukdom trots negativa förmånsbeslut.

- Gauchers
- Blödarsjuka
- HIV

Kostnaden för de läkemedel som behandlar dessa sjukdomar ökade med cirka 7 procent mellan bidragsåren 2022 och 2023¹.

¹ Kostnaderna för den solidariska finansieringen omfattar de kostnader som regionerna har för läkemedel under perioden den 1 oktober till och med den 30 september året före bidragsåret. Vi har även justerat kostnaderna för eventuella återbärningar.

Ersättningstrappa

Den samlade kostnaden för de solidariska läkemedlen som ligger till grund för beräkningen av ersättningen 2023 uppgick till 1 432 miljoner kronor, vilket är en ökning jämfört med 2022. En nedre gräns definieras för hur stor summan av läkemedelskostnaderna för de beslutade sjukdomarna måste vara för att en region ska kunna ta del av den solidariska finansieringen. Över denna gräns utgår det ett relativt stort bidrag för regioner med höga kostnader.

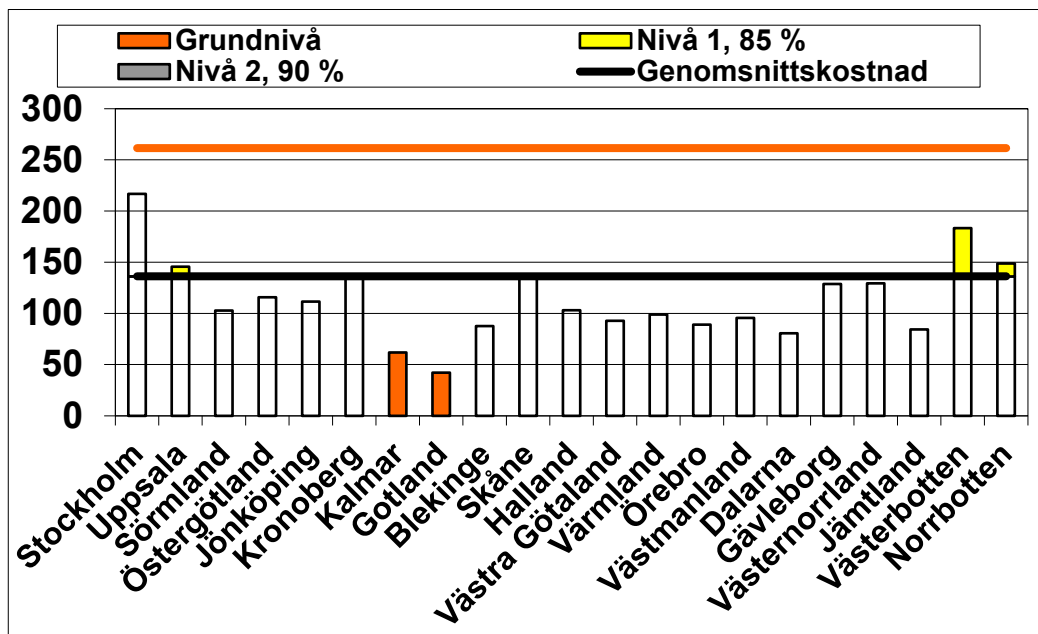
- Kostnader upp till genomsnittet, 136 kronor per invånare, ger inget bidrag.
- Kostnader mellan genomsnittet på 136 och 262 kronor per invånare ger 85 procent i bidrag (nivå 1).
- Kostnader över 262 kronor per invånare ger 90 procent i bidrag (nivå 2).

Genomsnittskostnaden (136) är högre jämfört med förra året (128) och nivån på det övre trappsteget (262) har anpassats till en högre genomsnittlig kostnad.

För bidragsåret 2023 är det fyra regioner som redovisar kostnader (oktober 2021 till och med september 2022) över genomsnittet och därmed kvalificerar sig för ersättning. Finansieringen sker genom ett avdrag för samtliga regioner med 18 kronor per invånare. Ingen region kvalificerar sig för ersättning i nivå 2, se figur 1.

Figur 1. Kostnader för solidariskt finansierade läkemedel för bidragsåret 2023

Kronor per invånare

Figuren visar vilka regioner som ligger över genomsnittskostnaden och därmed kvalificerar sig för den solidariska ersättningen.

Förändring jämfört med föregående år

Förändringar för den enskilda regionen kan förklaras av följande tre faktorer:

- Förändrade kostnader för den egna regionen för de aktuella läkemedlen (vilket påverkar merkostnad och ersättning).
- Förändrad total kostnad för samtliga regioner för de aktuella läkemedlen (första steget i ersättningstrappan).
- Förändrad finansiering.

Tabell 4. Utfall i modellen för solidarisk finansiering 2023

Kronor per invånare

	Utfall		Merkostnad Nivå 1	Merkostnad Nivå 2	Ersättning Nivå 1 (85%)	Ersättning Nivå 2 (90%)	Beräkning	
	2022	2023					Finan- siering	Netto
Stockholm	200	217	81	0	69	0	-18	51
Uppsala	132	146	10	0	8	0	-18	-9
Sörmland	93	103	0	0	0	0	-18	-18
Östergötland	104	116	0	0	0	0	-18	-18
Jönköping	87	111	0	0	0	0	-18	-18
Kronoberg	122	135	0	0	0	0	-18	-18
Kalmar	52	62	0	0	0	0	-18	-18
Gotland	46	42	0	0	0	0	-18	-18
Blekinge	81	88	0	0	0	0	-18	-18
Skåne	129	134	0	0	0	0	-18	-18
Halland	92	103	0	0	0	0	-18	-18
V:a Götaland	87	93	0	0	0	0	-18	-18
Värmland	97	99	0	0	0	0	-18	-18
Örebro	91	89	0	0	0	0	-18	-18
Västmanland	91	96	0	0	0	0	-18	-18
Dalarna	76	81	0	0	0	0	-18	-18
Gävleborg	125	129	0	0	0	0	-18	-18
Västernorrland	140	129	0	0	0	0	-18	-18
Jämtland	92	84	0	0	0	0	-18	-18
Västerbotten	193	183	47	0	40	0	-18	23
Norrbottn	151	149	13	0	11	0	-18	-7
Riket	128	136	21	0,0	18	0,0	-18	0

Tabellen visar utfallet i den solidariska modellen per region.

Sammanställning av utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2023

Ett samlat utfall av behovsmodellen och den solidariska finansieringen redovisas i tabell 5.

Tabell 5. Sammanställning statsbidrag för läkemedelsförmånen samt resultatet av den solidariska finansieringen 2023

Region	Befolkning 31.8.2022	Statsbidrag enl. behovs- modell, kr/inv	Solidariska läkemedel, kr/inv	Statsbidrag, kr/inv	Statsbidrag, kronor
Stockholm	2 432 579	3 100	51	3 151	7 664 418 733
Uppsala	398 738	3 238	-9	3 229	1 287 511 639
Sörmland	302 711	3 561	-18	3 544	1 072 738 400
Östergötland	471 216	3 421	-18	3 404	1 603 939 961
Jönköping	368 753	3 434	-18	3 416	1 259 673 796
Kronoberg	203 973	3 439	-18	3 422	697 948 238
Kalmar	247 934	3 729	-18	3 712	920 272 975
Blekinge	158 853	3 652	-18	3 634	577 351 900
Skåne	1 410 807	3 353	-18	3 336	4 706 388 077
Halland	342 461	3 472	-18	3 455	1 183 057 154
Västra Götaland	1 754 895	3 345	-18	3 327	5 839 358 652
Värmland	283 754	3 670	-18	3 652	1 036 333 599
Örebro	307 469	3 482	-18	3 464	1 065 179 345
Västmanland	280 325	3 514	-18	3 497	980 202 399
Dalarna	288 654	3 693	-18	3 675	1 060 801 586
Gävleborg	287 628	3 687	-18	3 669	1 055 438 115
Västernorrland	243 759	3 675	-18	3 657	891 503 433
Jämtland	132 423	3 625	-18	3 607	477 688 848
Västerbotten	275 468	3 426	23	3 449	950 016 085
Norrbottn	249 485	3 669	-7	3 662	913 621 637
Gotland	61 074	3 808	-18	3 791	231 517 968
Totalt	10 502 959	3 378	0,0	3 378	35 474 962 540

Tabellen visar det samlade utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen för respektive region samt det totala statsbidraget.

Reglering av återbäring till följd av avtal

Staten och regionerna delar på utfallet av den återbäring som gemensamt framtagna avtal inom ramen för TLV:s arbete resulterar i. Detta gäller för läkemedel som omfattas av denna överenskommelse, det vill säga förmånläkemedel och vissa läkemedel förskrivna enligt smittskyddslagen. Under 2023 ska 70 procent av återbäringen tillfalla regionerna och 30 procent tillfalla staten.

För att fördela återbäringen mellan stat och region kommer utbetalningen av bidrag för läkemedelsförmånerna m.m. till respektive region att justeras ner med motsvarande statens andel av besparingsbeloppet. TLV kommer att göra en prognos i december 2023. Baserat på prognosen är avsikten att justering av bidraget för läkemedelsförmånerna ska ske i utbetalningen i februari månad nästkommande år. Efter en slutavstämning i mars månad avseende återbäringen föregående helår är avsikten att eventuella ytterligare justeringar av beloppet ska ske senast i den utbetalning som sker i maj.

Frågor med anledning av detta EkonomiNytt besvaras av Jonas Eriksson, tfn 08-452 78 79 och kan även nås via e-post: jonas.eriksson@skr.se.

Frågor om bokföring besvaras av Robert Heed, tfn 08-452 71 41 och kan även nås via e-post: robert.heed@skr.se

SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER

Sektionen för ekonomisk analys

Fredrik Holst

Jonas Eriksson